

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада—Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 172 ◆ Четвер, 5 вересня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

РІК НЕ 1932-й...

Ціни впадають. Плате голоду нема. Захв'яються, гали, змилюються. Так і живемо: буде день — буде їжа...

Гріє надія, як і сімдесят років тому, годують авансами законодав.

ці. Коали потуги бути солідною демонструє базар — по-новому біржа, майбутні Форди прищипуються до майна, яке навіть в теорії не могло стати їхнім.

Схоже на 1932-й. Ті самі фасони, той самий інтер'єр. Але є різниця. Працювати молодим. Старим — гріється на лаві. І думати, що змінилося. Якщо не бумажка про квіт пасукалий.

Фото Володимира ТЕСЛЕНКА.

ЗВЕРНЕННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ДО НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ СРСР ВІД УКРАЇНИ

У зв'язку з прийняттям 24 серпня 1991 року Акта про проголошення незалежності України та для уникнення загострення політичної ситуації Верховна Рада звертається до народних депутатів СРСР від України:

утриматися від голосування на З'їзді, у Верховній Раді СРСР та а їх органах з питань, які порушують суверенні права народу України.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК

Київ, 4 вересня 1991 року.

ПОЄДИНОК ПРАПОРІВ

Вчора о 18.00, як і було вирішено на сесії Верховної Ради України, було на декілька хвилин спущено червоно-синій прапор на будинок парламенту і нашої в лобі замайорили два прапори: червоно-синій і синьо-жовтий. Тисячі людей, які збиралися на площі перед головним входом, щоб привітати національний прапор своєї новоствореної держави, спершу не усвідомили, що трапляється. Після хвилинного замішання з криками «Ганьба!» люди

кинулися на приступ будинку Верховної Ради. Було провалено мільйонів народи. Ще мить, і розгнівані, обдурені тисячі і тисячі людей увійшли в будинок. У вікні другого поверху з'явився народний депутат Дмитро Павличко, який жестиами заохочував маніфестантів і дав зрозуміти, що червоно-синій прапор буде знято.

Потім я, Леоні Луск'єнко, Роман Лубинський і ще декілька народних депутатів пішли в кабінет Лео-

ніда Кравчука і тут же на місці було прийнято рішення: зняти прапор УРСР.

Ці слова Дмитро Васильович напуту буквально на ходу. Натомі вирував Павличко, Кендзьора, Головатого, Луск'єнко відкидали вігору. Линула пісня «Ще не вмерла України», «Червона калина». Вирувало море жовто-синіх прапорів, сивадували «Слава!», «Єдиність», «Україно!». Розпочався стихійний мітинг. І можна уже з певністю сказати, що Верховна Рада приймає рішення, але за ким остане слово?

Наталія ДЗЮБЕНКО.

ІНІЦІАТИВНОЇ ГРУПИ ОБ'ЄДНАННЯ «ДЕМОКРАТИЧНІ РЕФОРМИ УКРАЇНИ»

необхідні передумови добробуту і духовного розвитку нашої України.

студии Голови Верхов

України.

_____ Три

ни се

AI CE

ТРИВОЖНІ ДНІ У ТБІЛІС

дає, буде й надалі ршуче
ккати край антиконституцій-
ним дікм, йти по шккху націо-
налізму, відраженню і по-

хількості костраждалих під час сутичок у понадівок, то, за нашими даними, в кікарних перебуває 6 чоковік.

Пр
звер
ної
чою

Киїради та міськвиконкому Григорік Макишевського за станом здоров'я і прийняла ряд важливих рішень.

Зокрема, відносно пра-
ва президії Київради на уха-

рп
Киев

Фото на згадку

ПЛЕЧЕ ДО ПЛЕЧА

Це ТАРСівське фото останнім часом у різних варіаціях обійшло майже всі неомуністичні газети України. Але проводилася в цьому зв'язку досить пряма аналогія: погляньте, мовляв, ось він — брєжнєвець нашого часу (зліва направо: Григорій Харченко — до 24 серпня цього року другий секретар ЦК КПУ, Леонід Брежнєв, Михайло Всеволозький — персональний пенсіонер союзного звання, колишній незмінний секретар Запорізького обкому КПУ і член ЦК КПРС). Але авторів публікацій захлюстували емоції, а не доказовість, адже вираз обличчя на «історичному» фото у Григорія Харченка промовляє сам за себе. Та не слід звинувачувати людину в тому, що вона віддана справі й духу покійного «вірного лєнінця». Просто слід розповісти виборцям, яка це людина, аби вони знали, варто чи не варто голосувати за партійного боса, представляти його інтереси чи не їхні.

Варто нагадати. Здобувши місце в апараті ЦК КПРС завдяки луганському команді, Григорій Харченко «наводив порядок» у Прибалтиці та в Нагорному Карабасі, потім знову опинився в Запоріжжі і протягом кількох хвилин став першим секретарем обкому КПУ. Жодних альтернативних кандидатур тоді, звісно, не виникло. Депутатом обласної Ради став у віддаленому сільському районі. Коли ж було проголошено про обрання Григорія Харченка одночасно й головою обласної Ради, група депутатів відразу висловила протест і вимагала розслідування (але кий час, на благолюбенний час товариша Харченка, в Києві керувала Валентина Шевченко), бо вважали незаконним це обрання, та їхній голос не почувли.

Про те, що вже за часів перебування в Запоріжжі запанував ще міцніший номуїзм, аніж у Москві та Ле-

нинграді (комуїзм в окремо взятій області) і що Григорій Харченко — більший послідовник соціалістичного вибору, аніж Михайло Горбачов і Єгор Лигачов унупі, детально розповіла комуністична «Прага» вмістивши звіт з пленуму обкому КПУ під заголовком «Ностальгія за застоем». Погрози на адресу Михайла Горбачова і «новоявлених демократів» пролунали кілька років тому саме з вуст запорізьких компарт-апаратників. Так що подібні плем'яні ярказ і надихали стару гвардію кривчових і язвочок. До речі, Григорій Харченко у Верховній Раді СРСР увійшов саме до комісії з питань оборони і КДБ.

Можна б наводити численні круті висловлювання високопоставленої особи щодо

кооперативів і фермерів. «Ідеологічних диверсантів» і «відщепенців»... Але — це його перекокання, то нехай вони залишаються при ньому. А ми лише наведемо одну цитату з офіційного повідомлення — «Постанови Пленуму ЦК Компартії України від 26 серпня 1991 року», де у пункті третьому сказано: «На період тимчасового припинення діяльності партійних структур компартії України у зв'язку з постановою Президії Верховної Ради України доручити представляти її інтереси тт. Мармазову Є. В., Морозу О. О., Дорогунцову С. І., Петренку В. В., Курашкіну В. В., Бойку І. В., Тринзі В. С., Харченку Г. П.»

Олександр МИХАЙЛЮТА.

— Три дні серпня: факти, біль, надія —

ДАВАЙ МАНДАТ, ІДИ ДОДОМУ

У дні путчу на Львівщині планувалася компартійка операція «Антрацит». При надзвичайній ситуації (а вона була немінною у Галичині) на сигнал «антрацит» мала прозвучати відповідь «пароль-86», і центр, штаб перевороту місцевого масштабу було б перенесено зі Львова до Золочева. Та замість сигналу «антрацит» прозвучав «SOS». І... розпочалася операція по саморозпуску Золочівської районної Ради народних депутатів. За таке рішення на позачерговій сесії проголосувала більшість «правих» і «лівих» депутатів. Рада чи не вперше виявила єдності з громадою, яка скандувала на вулиці: «Розпустити прокомуністичну Раду!» Пінетувальники згорнули транспаранти лише тоді, коли після бурхливих дебатов було обрано нового голову районної Ради. Ним став

депутат районної та обласної Рад І. Цибульський.

А, може, пінетувальники повнапилися? Зрештою, саморозпуск — найлегший спосіб уникнути відповідальності. Невипадково ж саме Золочів було обрано плацдармом для горючого «антрациту».

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент
«Голосу України».

Львівська область.

Коротко

КИЯНИ ОБИРАТИМУТЬ МЕРА

3-го вересня завершила свою роботу шоста надзвичайна сесія Київської міської ради, яка задовольнила відставку голови Київської міської ради Григорія Малковського за станом здоров'я і прийняла ряд важливих рішень.

Зокрема, відновлено права президії Київської міської ради.

лу рішень, віднесених до компетенції сесії міськради. За винятком тих, що стосуються компетенції сесії.

Президії міськради доручено звернутися до президії Верховної Ради України із законодавчою ініціативою щодо виборів мера столиці жителями Києва.

Депутати підтвердили правильність рішення міськвиконкому про демонтаж монумента Жовтневої революції на майдані Незалежності.

Володимир
СТАНІСЛАВЧИК.
Київ.

Телеграфним рядком з Чернігова

КОМУНІСТИ,
ВСТУПАЙТЕ В
ПАРТІЮ!

Координаційна рада Чернігівської регіональної організації ПДВУ звернулася до рядових членів КПРС, а також депутатів місцевих Рад, які не підтримали путчистів, із закликом вступати до їхньої партії для спільної роботи на благо України.

ПЕРШИМИ

в області відсвяткували проголошення незалежності України трудівники колгоспу імені Шевченка. З цієї нагоди у селі відбулося кінно-спортивне свято, у якому взяли участь 10 козаків з київської фірми «Довір'я», місцеві любителі верхової їзди. Голову колгоспу О. Овдія урочисто прийняли у козаки.

У ГОЛОВНІ РОЛІ
— Л. ЛУК'ЯНЕНКО

У Хрнівці Городнянського району проїхали зйомки майбутнього фільму про народного депутата України, голову УРП Левака Лук'яненка.

ПІШЛА ІНШИМ ШЛЯХОМ

Після перевороту районна газета «Шляхом комунізму» вирішила піти іншим шляхом і стала називатися «Інформаційним вісником Чернігівського району».

СПРИТНІ ЗАКОНОЗНАВЦІ

У райгазеті «Наше слово» її редактор С. Народенко опублікував протест у зв'язку з порушенням Закону про пресу СРСР у районі: комісія, яка опечатувала райком партії, примусила фотокореспондента І. Шульгу, котрий знімав цей протест, засвітити плівку. Щоправда, беззаконня було здійснено на «законній» підставі — адже власного закону про пресу Україна поки що не має.

ПРОСМОЛИЛИ СОВІСТЬ

Цистерну бітуму — 47 тонн смолистої речовини — зліз біля заправничної колонії у Городні колгосп імені Леніна. Забруднити навіколише середовище вирішили, аби не сплачувати штраф за прості цистерни, вміст яких колгоспів вивіз не потрібним.

ПОЧАЛОСЯ

Вдвічі збільшилась кількість бажачок на вчашення українською мовою у Чернігівській середній школі № 1 після проголошення незалежності України.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

ІНШІ РЕФОРМИ УКРАЇНИ

крок до подолання шляхом підтримки України струги Союзу.

що сьо. разом з державами суб'єктами Союзу РСР заходів, аби контролюваному зв'язків суб'єктами. Це потребує об'єднання прихильників демократичних реформ з числа діячів культури та науки, висококваліфікованих спеціалістів виробництва й управління. Їх досвід і компетентність необхідні для швидкої та ефективної монополізації й приватизації державної власності, створення ринкової інфраструктури вільного обігу товарів, капіталів і праці.

Мн певні, що об'єднання сил конструктивної демократії заради проведення радикальних демократичних реформ в Україні здатне забезпечити вирішення непростих проблем нашого життя та відкрити шлях до добробуту і щастя всіх громадян української держави.

Закликаємо всіх громадян, незалежно від їх минулої або сучасної партійної приналежності, всіх, хто згоден з проголошеними вище цілями і принципами, до плідної спільної праці, до узгоджених дій.

Пропонуємо провести установчу конференцію об'єднання громадян, партій та громадських організацій — «Демократичні реформи України» у вересні-жовтні 1991 року.

Київ, 3 вересня 1991 р.

народний депутат СРСР; Вілюхін В. В., народний депутат СРСР; Сидієв В. В., народний депутат України; Гончаров В. В., народний депутат України; Григор'єв В. В., народний депутат України; Головин В. В., народний депутат України; Бутузов В. В., народний депутат України; Крижанівський В. В., народний депутат України; Кучма Л. Л., народний депутат України; перший заступник Голови Верхов-

Київ, 3 вересня 1991 р.

ної Ради України; Рябенко С. С., народний депутат СРСР; Сидієв В. В., народний депутат України; Філенко В. В., народний депутат України; Хмелько В. В., співголова Координаційної Ради Партії демократичного відродження України; Чепурний А. А., народний депутат України; Шимків В. В., народний депутат України; Шербаков Ю. Ю., народний депутат СРСР; Юхвський І. І., народний депутат України.

У ТЫЛІСІ

контакти з Радя. громадянське, також до по- обраного на- Гruzії. Такім чином республіка до братовби- ний Республі- конституційній незалежності, влаштовує певні в Гruzії, які громадянсь- здійснення дії дискредиту- керівництво рес- демократич- світової гро-

— Артеме, а як ви особисто оцінюєте події у Тбілісі?

— Як на мене, то цих людей, що, до речі, стояли біля витоку грузинського демократичного руху, мабуть, не влаштовує політика мирного конституційного здобуття Грузією незалежності, яку здійснює президент З. Гамсахурдіа. Вони займають радикальніші позиції. Хочу, однак, зазначити, що ця партія нечисленна і не може бути серйозною опозицією уряду і президенту, який обраний більшістю громадян Грузії.

— А яка зараз ситуація у Тбілісі?

— Сьогодні все спокійно. У вівторок ввечері НДП ще раз намагалася організувати мітинг, але він був недовготривалим, але він був недовготривалим. Щодо кількості постраждалих під час сутичок у понеділок, то, за нашими даними, в лікарнях перебуває 6 чоловік.

загдуку

ОПЛЕЧА

ізм в окремо-
ний послі-
влю Горбачо-
уку, деталі-
коміснійча-
тих заїт-
ому «У під-
осталігі за-
он на адресу
нова і «ноа-
раша» прому-
або тому саме
ких компар-
ше що подобі-
і надихали
форчючих і
«моторі-
рощ». Раді-
саме до кін-
ороні і КДБ.
адити чисел-
ловани в
особи щодо

кооператива і фермерів, «да-
еодичник «днерсанти»... Але — це
його переконання, то нехай
аони залишаються при ньо-
му. А ми лише наведемо од-
ну цитату з офіційного поа-
домління. «Постанови
Пленуму ЦК Компарії Укра-
їни від 26 серпня 1991 ро-
ку», де у пункті третьому
сказано: «На період тимчасо-
вого припинення діяльності
партійних структур компарії
України у зв'язку з постано-
вою Президія Верховної Ра-
ди України доручити пред-
ставляти її інтереси т. Мар-
мазову Є. В., Морозу О. О.,
Дорогунцову С. І., Петренку
В. В., Курашкіну В. В., Вой-
ку І. В., Трішні В. С., Хар-
ченку Г. П...»

Олександр МНХАНЛЮТА.

анти, білі, надія

Т, ІДИ ДОДОМУ

омуску Золо-
ної Раді на-
на. За таке рі-
рощі сест-
більшості
«рих» депута-
терше визна-
на провадо-
на на аудіо-
окомуністич-
валіний зор-
ити лише тоді,
рхлих деба-
о нового голо-
ди. Ним стаа

депутат районної та обласної
Раді І. Цибельський.

А може, пікетувальники
показалися? Зрештою, само-
рих» депутата.
терше визна-
на провадо-
на на аудіо-
окомуністич-
валіний зор-
ити лише тоді,
рхлих деба-
о нового голо-
ди. Ним стаа

і Олена ТЕЛЕНЧІ,
адресні кореспондент
«Голосу України».

Львівська область.

Володимир
СТАНІСЛАВЧИН.

Київ

Телеграфіка рядком

з Чернігова

КОМУНІСТИ,
ВСТУПАЮТІ В
ПАРТІЮ!

Координаційна рада
Чернігівської регіональ-
ної організації КДПУ
звернулася до районів
членів КПРС, а також де-
путатів місцевих Рад,
які не підтримали пуч-
чистів, із закликом всту-
пати до їхньої партії для
спільної роботи на бла-
го України.

ПЕРШИНІ

в області відкатува-
ли проголошення на-
зальності України три-
дніми колегією Івана
Шевченка. З цієї наго-
ди всі відбулося кім-
но-спортивна свята, у
якому взяли участь 10
козаків з київської фір-
ми «Досір», місцеві
любительні варожі тади.
Голову колегії О. Овді-
ва урочисто прийняли у
козаків.

У ГОЛОВНИЙ РОЛІ

— Л. ЛУК'ЯНИКО

у Хрипці Город-
ницького району про-
йшли збори майбутньо-
го фіналу про народного
депутата України, голо-
ву УРП Льва Лук'яни-
ка.

ПІШЛА ІНШИМ
ШЛЯХОМ

Після перевороту ра-
йонна газета «Шляхом
комунізму» вирішила піти
іншим шляхом і ста-
ла називатися «Інформацій-
ним вісником Чернігів-
ського району».

СПРИТІ
ЗАКОЗНАВЦІ

у райгазеті «Наше сло-
во» її редактор С. На-
родно-обумовлена
протест у зв'язку з по-
рушенням Закону про
пресу (СРР) у районі ко-
місії, яка опитувала
райком партії, прикус-
ла фотокореспондента
І. Шульгу, який змінив
цей протест, завітати
лікаря. Шоправда, безза-
конно було здійснено на-
завоювання листів —
адже власного закону
про пресу Україна поки
ще не має.

ПРОСЛОВИЛИ
СОВІСТЬ

Цистерну бітуму —
47 тонн солодкої речо-
вини — довів близ за-
пальної колії у Городи-
нський колегію Івана
Шевченка. Зобурити невідомі
середовища «аріштин»,
аби не спалили штраф
за простіть цистерни,
якості якої колегією ви-
явився неперіодичний.

ПОЧАЛОСЯ

Важкі збільшилися
налізність бажаною на-
ається українською мо-
вою у Чернігівській
середній школі. № 1 і
підпис проголошення не-
залежності України.

Сергій ПAVЛЕНКО,
адресні кореспондент
«Голосу України».

Зворотний зв'язок

ЯК ТЕЛЕРАДІО

БЕЗ ГОЛІВ ЛИШИЛОСЯ

І знову до нашої редакції
телефонували читачі. Цього
разу вже не йшло про лут-
та повалити керівників різно-
го рівня під час нього. Радні
согоднина поступово відтісня-
ли у Хрипці лодії тріох сер-
панців дівки.

Отж у дані відкриті се-
сії Верховної Ради України
неш читачі з Красногвардій-
ка Чернігівської АРСР аваль-
закликався, чому він не
може ні слухати, ні дивитися
трансляцію з сесійного залу са-
ме України. Зате по першій
завоювання зібрання надзвичай-
ного з'їзду народних депутатів
СРР, а по другій (загальносо-
юзній та УТ-2) — сесія Варо-
вний Рад Чернігівської АРСР.
Про роботу ж українських парла-
ментарів — ніде вінчирник.
Дявно...

Ще більший подія виклика-
ла те обставина, що рішення
про трансляцію з сесійного за-
лу у Сімферополі Варо-
на

Рада Чернігівської АРСР прийма-
ла, про українську сесію ні-
хто з них, з ким ядволося за-
зв'язки, нічого не чує. Та й
звідси! Начальник управління
зв'язку Чернігівської АРСР — на
сесії, шоправда, головний ін-
женер цієї установи звався,
якогось цілість устаткування
не має. Отж, телефоную у Кош-
тат по теле- та радіомовленню.
Голова у відсутності, заступник
— на сесії. На мою запитання:
«Та хіба ж можна бути, щоб ні-
кого з керівників не вияви-
ло?» секретар приймачів не
без гумору відрагувався: «У
країні так буває, на те що а
комітат». Не пощастило за-
свати причини такого ставле-
ння і в Києві тут голова Держ-
комітату по телебаченню і ра-
діомовленню теж був на сесії.

Читач і газета залишилися
без відповідей.
Катерина ВОРОНЕНКО,
спеціальний кореспон-
дент «Голосу України».

У світ

«ДОНЕЦЬК
ЛІТЕРАТУРНИЙ»

Тепер називається щомісячником,
перший номер якого виходив
но вийшов у світ. Його за-
сновано — Донецьке органі-
зація Спілки письменників Укра-
їни і Донецьке експеримен-
тальне об'єднання «Мир» об-
ласного відділення Українсь-
кого фолу миру.

Редактор газети, письмен-
ний сатирик А. Наумо, сказав:
«Головною нашою метою став
виступлення на літературного
процеса в районі. Підписмо на-
дію, що «Донецький літератур-
ний» стане творчим, центром,
який об'єднє всіх нас, і перш
за все духовно. Ми за різно-
манітність — політичну, есте-
тичну, тощо. Аби лише по-
німа вільно у рамках пристой-
ності, поваги один до одного».

Необхідність появи такої
газети на Донбасі була об-
свідливою, адже лише у Донець-

кій області налічується близь-
ко 50 членів Спілки письмен-
ників України, а обласному
центрі діють два літературні
об'єднання. Згуртовано працю-
ють поетичні і інших мистец.
Але ознайомити з своєю твор-
чістю читачів мають змогу ли-
ше одніми, освітнім журнал
«Донбас» виходить у світ раз
на два місяці, колишній період.
І газети друкували лише на
«розових», а видавничство «Дон-
бас» на порозі ринку відвер-
то поперлося у комерцію.

«Донецький літературний» —
домашня газета, яка народи-
лась у час, коли важко віра-
дується у шестирічному вірі-
діля мови. Хай щастить їй!

ЮРІЙ ДОЩЕНКО,
адресні кореспондент
«Голосу України».

Донецьк.

О, люді, людк...

ПРОДАСТЬСЯ
ТАРАСОВА ГОРА

Під час святкування 500-річ-
чя Українського козацтва у
Києві ми увагу привернули
взагалом з технічною «буржуа-
ініалом». Позначилися з во-
дним розділом, у якому
ігнорували при-
дано на ній розділ
Тарасової могили, чималий ште-
тис до збитків власну бізу
відпочити. Ще один неба-
вничний об'єкт з юреспанди-
ським фірм, затримавши на
Австрія мільйонів доларів.

Як бачимо, президент, який
генеральною нашім «національ-
ним святом», і втілює зона
о ретаннісний палац у Бату-
рині, на жаль не розуміє
Мурманська лярвоваство. Да-
вано ж ми кожному зяті у сво-
му баченні жити.

Діля ШЕРМЕТ,
науковий співробітник
Інституту металургії Ака-
демії наук України,
Суми.

Біда

ГЕНДЛЬ ІЗ
СМЕРТЕЛЬНИМ
ФІНАЛОМ

У дні державного па-
раду до Харкова за-
телефонував посол СРР
у Польщі і повідомив
про біду, яка стався з
як нікому групою харко-
вських туристів.

Спершу наші співпа-
тників хотіли побува-
ти у Чехо-Словаччині,
але у зв'язку із зброю-
тою у нашої країні їх
туди не пустили. Харко-
вці вирішили гандитати
у Польщі. По дорозі до-
добу автобусу, у якому
було 40 чоловік, упав у
26-метрову піраму нева-
ляко від польського мі-
ста Пшемисль. Вісім чоло-
вік загинуло, троє пере-
бувають у критичному
стані, два ятеро — у та-
жорному, космаро одер-
жени травм, двох ля-
ко пораняли.

Туристи вже прибули
у Харків, ведеться спі-
ство, яка має встанови-
ти причини аварії. Полі-
цья організувало мале
відвідинство туристич-
ного агентства «Тарпів».

Іван
КАЛІННИЧЕНКО,
адресні кореспон-
дент «Голосу Укра-
їни».

ПОГОДА

Сьогодні на Україні
без опадів, завтра у пі-
вничі половині навели-
дощі. Вітер лінійно-за-
хідний і західний, помір-
ний. Температура врані-
шній 21—27, завтра у ліній-
ній половині 17—23, яко-
ї 7—13 градусів.

По Київській області
сьогодні ядво без опа-
дів, вітер лінійно-захід-
ний, 5—8 метрів на се-
кунду. Температура 21—
26 градусів.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Черговий по випуску новин
Костянтин ПАМІЛУХА.
Тел. 446-61-13.

ЗАКОЛО: Я ВІН ВИЗРІВАВ

Усі наведені нижче матеріали — із засобів масової інформації. Політики висловлювали свої думки, громадсько-політичні організації робили заяви і приймали ухвали, а журналісти, звадячи гласності, мали можливість доносити їх до широкого читачако-го загалу.

І ось заколот стався. Народ вибрав свободу і лєреміт лутчистів. Та залишилося питання: чи був той заколот несподіваним, імпровізацією амбітних політиків? Сьогодні можна влєвно сказати: ні, він готувався, довго вмірився у головах тих, кого Гос-

подь доларав, відібравши розум. Але чому не прислухалися один до одного політики, яких розділили у серпні 91-го московські баринаді? Чому ті, хто мав конституційну владу, зокорвав Президент СРСР М. Горбачова, не прислухалися до погроз тих, хто збирався ту владу відібрати немоніституційно, з до-помогою танків!

Отже, заколот провалився. Але щоб ніхто й ні-коли знову не вмінука: «Хай живе заколот!», да-вайте прислухатися і чути.

Ігор ГРУШКО,
Володимир СКАЧКО.

МІХАЙЛО ГОРБАЧОВ,
Президент СРСР
(грудень 1990 року):

— Ні про яку диктатуру мова не йде, а йдеться про скликання владу. Не треба змішувати, це було б підліною думкою. Я ні Президент не маю інформації! — У мене до-статньо обширна інформація, — хєх хєх, — це вже підготува-ли хунти чи іншу схожу на неї диктатуру.

ЕДУАРД ШЕВАРДІАДЗЕ, колишній міністр закор-донних справ СРСР (грудень 1990 року):

— Я скажу прямо, товари-щи! декорати у найширшо-му розумінні цього слова, не розобіглася, реформатори пі-шли в куш. Наступна дикта-тура, звільню з усією відпо-відальністю. Ніхто не знає, якою буде диктатура й хто приїде, що за диктатор і як-име будуть порядки.

Я хотів зробити таку за-яву: я йду у відставку. Не реагує і не лаїє мене. Некажіть це буде мій протес-т проти наступу диктатури. Вірю: диктатура не про-їде, майбутнє — за демокра-тією.

«Експрес-хроніка» (кі-нець 1990-х років):

— У Ленінградському учин-ці підпального плавання піддався конференції: «За-течінням і комуністичній іде-ї». Зустріч організувало то-варство «Єдність», яке очо-лює Ніна Андрєєва. Конфе-ренція прийняла рішення не-кваліфікувати Михайла Горбачова із КПРС на всесоюзних парт-ійних з'їздах. Збирається ви-пустити масову газету роз-міром «Правда». Ідейною основою газети стане «Біль-шовізація КПРС».

З виступу на VIII з'їзді російських комуністів (кі-нець 1990 року):

— Не риним врятує нас, а оновлення Комуністичної пар-тія. На мій погляд, це ті си-ли, які здатні витягти Бать-шину з біди, і мій повний до-послух і довіра їй. — Загроз на розриву на-ситуації, яка сталася вна-слідок інтересів Росії та ар-мії, яка твориться сьогодні нагорі урядом, Шевардіаде-за Горбачова у мікродискус-ії допити щодо Росії, може-принести до досить плачев-них наслідків.

В. ГОЛЬДАНСЬКІЙ, ака-демик, народний депутат СРСР (грудень 1990 року):

— Нападів в реакційній пресі були на трьох чолові-ків: Горбачова, Шевардіаде-

Яковлева. Яковлева вже не-ма в напому, так би мовити, панацею епітелю. Йде Ше-вардіаде... Тепер на черзі, певно, Михайло Сергійович...

БОРНЄ ЄЛЬЦІН, Презид-ент Росії (липень 1991 ро-ку):

— Усі ми бачимо: йде по-силення «накачка», обробка на-селення. Створити сьогодні ат-мосферу страху, невпевне-ності, істерії! — це єдиний спосіб змобілізувати власні це-лямісь, щоб захистити наго-рі. Вони вже нас погосторю-ють, що цей рік є вирішаль-ним. Ото, я й нам час чітко і ясно сказати самим собі: так, цей рік вирішальний. Або демократія задушить, або ми переможемо і втїгне-мо країну з того жалюгідно-го стану, в якому вона опини-лася. У разі поразки демокра-тії країна опиниться не в 1985-му застійному періоді, а в сьогоднішніми часами стихійної рої, ні, приїдуть це-хотворні часи.

Але я вірю в нашу пер-спективу, вірю, тому що за-намір народ.

ЄВГЕН КОГАН, народний депутат СРСР (липень 1991 року):

Заняття газети «Політи-ка»: Якщо Президент плає, залишиться Єдність?

Відповідь: Ні, на місце Президента приїде віше-президент.

Заняття: Але Єльцин ду-має популярний, ми у Раді Федерації займе перше міс-це?

Відповідь: Ми можемо роз-в'язати свою частину пита-ня (яку саме, чи не усуну-ти Президента? — Авт.), ін-шу частину має вирішити ав-тентичний депутатський корпус (певно, узаконити ДНКС. — Авт.).

В ішому номері «Політи-ка»: І нічого ми не виріши-мо, доки цей Президент і його команда залишатимуться біля влади. Я вважаю, що Президент веде цілеспрямо-вану кампанію по розгрома-своєї країни... Тому поки ми не побудуємо цього Презид-ента і його команди, все ін-ше буде просто грою.

МІКОЛА ПЕТРУШЕН-КО, народний депутат СРСР (липень 1991 року):

— Зрада — крєдо цих лю-дей (демократів, — Авт.). Вони зрадують щоденно свій народ. Ім мало кро-ви, що лється в республіках. Найкраще, що я побажав би своїй країні, — нехай би во-ни гітлаві за кордоном! Якщо капітан в ворота про не-ра Москва Г. Попова. (Авт.), помійніши не минути.

ВІКТОР АЛКІНС, на-родний депутат СРСР (лю-тий 1991 року):

— Я не виключаю, що в на-шій країні, коли стане зов-сім поганю, армія скаже своє слово. Армія в регіонах зда-на на автономію дії. І може-так станеться у тім же Гроші, що армійським частинам на-бридне бути «нозлом відпо-вучності». І який-небудь пра-порщик чи капітан, сидє за важелі бойової машини, дасть прямий залп по штабо-ві боновіни, і почнеться не-оборотна реакція...

Можна по різному ставити-ся до суспільства, в якому ми живим, але в нас була велика держава, яку майже зничин-но. І я сподіваюся, що вини-мим доведеться відповісти. Ще за життя.

НІНА АНДРЕЄВА, голова Всесоюзного товариства «Єд-ність» (березень 1991 року):

— У діяльності М. Горба-чова і Б. Єльцина не антиподи, а так би мовити, «два сано-га пара». Обидва захоплені одним і тим же — капітала-цією соціалізму в СРСР. Тільки Горбачов маскується, обережний, балансує між на-урою безодні, шукає сумнів-ні обиди шляхи, а Єльцин в усіх відношеннях ним авен-торної традиції буржуазії початку XIX століття при-на-продом, заступаючи за собою в безодню білі і смугі роз-сотіляційний народ.

З виступу на пленумі ЦК Компартії РРФСР 8 серпня внішнього року (за 10 днів до пугу):

Іван ПОЛОЗКОВ, перший секретар ЦК:

— Сьогодні дедалі яєніше виявляється нездатність ра-дикал демократів професійно вирішувати проблеми, які сто-ять перед країною, не-здатність піддержувати ку-рвати... Ніколи трудовий на-род ще так не страждав. І що відвернути його увагу від справжніх своїх цілей, лібералізм звалоюць усі-біди на соціалізм, внаслідок-юють гучні антикомуністич-ні шпашів й хорогоди. Але я вже казав: можна обдурюва-ти людей рік, два, але рано чи пізно момент істини на-стане. І він уже настає.

І. ШАБАНОВ, перший секретар Вороногового об-ноу:

— Ми повинні визна-ти, що розпочато відкритий рух економіки до капіталізму. Якщо це донедавна уника-ли деякі сумніви, що, мов-ля, це незнання, нерозумін-ня, нерішучість, то тепер завдяки відвертій визнанням Яковлева, Собчака, Попова цілком очевидно, що це си-

дома діля на обмін народом, на зміну суспільно-державно-го ладу.

В. ШЕВІЛОВ, секретар парткому Барнаульського за-воду транспортного машино-будування:

— Особисто Михайло Сер-гієвич віддав партію на роз-порядження тим, хто і права ніякого не дає розтерзання не-має, бо нічого корисного для країни це не зробив. Прав-теді приходять! — Адуть, а життя не зупинити. Час по-бавляти неспроможність тих, хто раває й прориває до влади. Вони, як уже не раз підмічало, прагнуть тільки керувати й розподіляти, а не виробляти й примножувати.

Н. ШУНДІК, член прав-ління Служби письменників РРФСР:

— Існують злочинці, дже-комуністи, в яких лише один далеко не єдиний дар — в-ористський зід, прагнення до влади. Історія знає бага-то прикладів, коли яєраз та-кого гитлуку люду, що під-нявся на хвилі прогресив-них рухів, за великим до-лім опочивалив із зрадчу-ких тих, хто їм поіварив. Та-ка трагедія траплялася і з на-ми.

В. РОМАНОВ, секретар Свердловського обноу партії:

— Більшість партійних ко-мітетів області вбачають при-чину кризи не тільки і не тільки в напій істерії, ємо-ції в помилках, безсирини-хості й нездатності нашого керівництва управляти дер-жавою.

Пізнатання Секретаріату ЦК Компартії України на-адресу ЦК КПРС і ЦК Компартії РРФСР (серпень 1991 року):

— Воїстину близоризьким є те, що люди, які зувуть се-бе «демократами», люди, обособно вніні у деформа-ціях, що призвели країну до-стану всеохоплюючої кризи, на межі катастрофи, сьогодні намагаються відкрити закон-ним правам трудящих, намагаються зніщити основу Комуністичної партії і ви-разити корінних інтересів радянського народу, єдину силу, яка здатна зберегти нашу союзна державу, со-ціалістичний характер пере-тень...

Впевнені, що Компартія РРФСР, яка має величезний досвід, з честю вийде з те-перішньої складної ситуації.

— Я СКАЖУ
ПРЯМО,
ТОВАРИШІ
ДЕМОКРАТИ
У НАЙШИРШОМУ
РОЗУМІННІ
ЦЬОГО СЛОВА,
ВИ РОЗБІГЛИСЯ,
РЕФОРМАТОРИ
ПІШЛИ В КУШІ.
НАСТУПАЄ
ДИКТАТУРА,
ЗАВЛЯЮ
З УСІЄЮ
ВІДПОВІ-
ДАЛЬНІСТЮ:
НІХТО НЕ ЗНАЄ,
ЯКОЮ БУДЕ
ДИКТАТУРА
І ХТО ПРИЙДЕ,
ЩО ЗА
ДИКТОРА
І ЯКИМ
БУДУТЬ
ПОРЯДКИ.

Едуард
ШЕВАРДІАДЗЕ.

Експрес-новини

у М'яким (штат Флорида) відкривається судова справа над колишнім керівником Панама генералом М. Антоніо Нортеґей. Він звинувачується в причетності до міжнародної торгівлі наркотиками.

Голова президії Югославії Месин звернувся до ворогуючих сил країн із закликом примирити бої, які тривають понад два місяці.

Учора в Хорватії було вбито дев'ять чоловік, незважаючи на угоду про припинення вогню, що була прийнята за посередництва Європейського співтовариства, згідно з якою сини Хорватії і федеральний армії мають бути розведені, а сербські бойовики мають скласти зброю.

Міністри закордонних справ Європейського співтовариства, які зустрілися в Гаазі, домовилися перенести мирну конференцію за участю шесті югославських республік на цю суботу (раніше передбачалося відкрити конференцію 16 вересня).

Двоє колишніх сіданімецьких приордонників мають дати свідчення про свою участь вбивств біля берлінського мурку. Це перша судова справа про загибелі понад двохсот сіданімецьких громадян під час спроби перейти на Захід.

Заступи стверджують, що дії цих приордонників відповідають законодавству колишньої НДР.

Німеччина знову звернулася до Радянського Союзу з проханням повернути колишнього керівника НДР Еріха Хоннекера, який дав наказ приордонникам НДР відкрити вогонь по громадянам, які хотіли перейти на Захід. У березні Хоннекера було вивезено до Москви.

Німечке в дуння Чорнобиля

Пам'ятаю, що трагедія в Чорнобилі, нікому з німців не відомому містечку, викликала тут досить бурхливу реакцію. Принаймні, порівняно з іншими країнами, куди йшов Франція, приміром, залишилася без найменших емоцій. Більше того — там з'явилися тези, що, мабуть, ті чи інші аварії в Радянському Союзі — це нормальне явище і тому «авару чорнобильської» відбули не варто перебільшувати. Справа у тім, що Франція має досить власних АЕС і тому її громадянка думка звикла до як. Плюс сумні, з однієї бони, національної гордості (французькі АЕС — безумовно, найкращі у світі), а з другої — національного оптимізму, подвійної до нашого одвічного: «Ясно-то буде». Щодо інших, то в них ставлення до аварії вважали її новітньої технології, обертати її, крім того, Франція налякати до числа країн з ядерною зброєю, а Німеччина такої зброї не має. Звідси в німецького населення інший рівень чутливості до ядерної небезпеки, зокрема, і щодо «мирного атома».

У Німеччині вже задолго до чорнобильської катастрофи почав бурхливо розвиватися асоціація руху за втручання природи від індивідуальних дій усіх німецьких технологів. Тому в цей раз їм спливалися за сусідів вільні партії Зелених і у федеральному парламенті — бундстазі, і в кількох регіональних народних зборах. Тому не випадково і те, що тільки, мабуть, у Німеччині могла відбутися спеціальна конференція, присвячена п'яті річчці Чорнобиля.

Роблять й відповідні висновки. Головні з них такі: Москва і попередні уряди України свідомо обманювали власних громадян і зовнішній світ щодо масштабі і наслідків виходу. Ось що писав Альберта (1) газета «Дер мотген»: «Нідкаст людей, що вже померли від наслідків виходу. І багато тих, які приречені на повільну смерть, кілокаст стисли хво-

рюючі діти, цілі райони колись родючої землі, які до рідко мають до половини східної Німеччини, втрачені для багатьох поколінь. Мільйони переселенців, евакуйованих або тих, що їм тама доля суджена в майбутньому, людей без перспектив — такі наслідки катастрофи, черга п'яти років після найбільшої катастрофи в історії мирного користування ядерною технікою, такі наслідки лиха в

Водночас німецька преса піднімає ще одну проблему: чи не варто Заходу поставити перед Радянським Союзом вимогу щодо знищення, після населеному району, ризиків існуючих там реакторів. Німецькі експерти вважають, що це — не виключно внутрішній справу Радянського Союзу, а питання безпеки Європи в цілому, і тому всім країнам слід звинити щодо СРСР відповідні заходи.

Віткну по німецькому телебаченню пройшов фільм «Зона». Його змістом був уявний вихід атомного реактора в місцевості Бісіле, у густо населеному районі поміж Людвігсгафеном і Майнцем. Катастрофа, евакуація населення, руйнування наслідки для сирітчаного району, пошкодження промисловості, ратування хворих на опроміненні жертв — все те мало жалюгідні вигляди. А пізніше по тім же програмі дискусували міністри, лікарі й журналісти. І так само, як у всьому світі, вони підіймалися на дикий крик і протинув атомних електростанцій. У розмові було висловлено кілька цікавих думок про політику ядерної безпеки в Європі, відповідальності за це діючи в Союзі атомні елект-

ростанції. Головна теза: радянські реактори не відповідають сучасним міжнародним нормам безпеки. Проте ті самі численні заклади, що Москва не має грошей на модернізацію. Німці готові подати їм руку, але вимагають збільшеного доступу до атомних електростанцій і надання документації. А це, як заявляли учасники дискусії, все ще неможливе.

Отже, з чорнобильської трагедії знову вириває стара проблема тоталітарної системи, яка, незважаючи на доведення у страшний спосіб неспроможності свого володіння модерною технікою і за катастрофічного економічного становища, все ще живе старими імперськими звичками.

А тим часом аесь світ вже пізнав ті методи і його шради трагічне обманувати і доводити. Якраз у п'ятнадцяту річчю чорнобильської бди в німецьких газетах, по радіо і телебаченню виступали українські політики, які віддавали вже займаються цією проблемою. У берлінських газетах було надруковано інтерв'ю з Володимиром Яворівським і Юрієм Щербаким. Як політичний діяч, що очолює чорнобильську комісію у Верховній Раді України, Яворівський широко й детально описав наслідки катастрофи, пригадав тасмі директивні Міністерства охорони здоров'я, безпосередню участь сумнозвісної «дани» — Валентина Шевченко — і тодішнього міністра здоров'я Романаха. Яворівський наголосив на факті зловживань з боку московського центру, передусім колишнього прем'єра Рижкова, грішні, зображення на доповіді жертв Чорнобиля.

Юрій Щербак розповів німцям, як компартія і уряд у злочинний спосіб приховували правдиву інформацію про аварію настанції. І як згодом під тиском опозиції були змушені змінити такти-

ку. Але наслідки такого довгого процесу — страшний. Як жаль, нікого за те не покарано, а деякі з тих, що особливо провинилися, як, приміром, колишній перший секретар ЦК Компартії України або керівник державної «чорнобильської» комісії, астрій померли. Юрій Щербак висловив також думку, що для планівна правди про всі причини затягування обстеження для населення треба обопидити тодішні постанови Політбюро.

У Берліні місійний парламент, за згодою усіх політичних партій, зобов'язався приймати на лікування шомісячно п'ять хворих дітей з Білорусії і України. З ініціативи Міжнародного об'єднання лікарів проти небезпек атомної війни відбувся концерт, прибуті від якого призначені для дітей Чорнобиля.

Думають німці і про себе. Почався демонтаж атомних станцій, побудованих з радянського допомогою. Вони, правда, були трохи досконаліші, ніж Чорнобильська АЕС (бо тут не продукував плутонію для атомної бомби, але все ж такі після об'єднання Німеччини і для самих смертоносних АЕС прийшла смерть. Лівіндіван почалася першою сіданімецькою атомною електростанцією в Райнберзі, яка, на думку експертів з Західної Німеччини, непридатна для модернізації. А треба знати, що Райнберська АЕС авжважалося в колишній НДР чудом радянської техніки і на її навчання не тільки сіданімецьких, а й угорських і чехословацьких спеціалістів. Усі радіоактивні компоненти цієї АЕС буде споптати на 30 років ретельно ізольовано, а після закінчення цього терміну прийде час остаточного знесення споруди.

Може, «батьки» того монстра скоїли б прихитити з Союзом, щоб навчитися способу ліквідації атомних елементів? Або хоч би тільки в Україні?

Богдан ОСАДЧУК,
власник і керівник
«Голосу України».
Берлін.

Лист з Берліна

Інформ-шоу

ЯК МАЛЮЮТЬ ІСТОРІЮ
ГУБНОЮ ПОМОДОЮ

Південна Африка — одне з місць, де нарочитування людської цивілізації. Тому там є дуже багато археологічних пам'ятоків, зокрема, нескільки пам'ятоків. Деяким з них нарочитується близько тридцять тисяч років. Збереглися ці «історичні історії» тому, що знаходилися у недоступних районах пустель та гір.

Проте сьогодні сучасні горетуристи, що мають асцезиодити та вертолоти, добрався до них. А щоб нескільки зображення акраїше виглядали як під час фотографування, їх облягають солодкими прохолодними напоями або розмалюють губною помадою.

Недавно один з учнів археології довів, що малюнки мають магичне значення і робили їх стародавні члени в стаї трансу. Потім з'явився. Знайшлись навіть люди, які товчили за немалу винагороду «копії» копіювалих турбувалися на його напій, які оцінюються в 1,5 мільярда доларів.

ніжчина шкода, що її завадують пам'ятниками.

Тому на вимогу одного з південноафриканських товариств охорони пам'ятоків історії та мистецтва для відвідувачів буде відкрито лише десять археологічних місць, де з лордаром доглядатимуть найлікші члени товариства.

СВЯТЕ МІСЦЕ...

У списку нийбавтвних людей світу, що публікується в американському журналі «Форбс», серед перших 70 лаш чотирьох латиноамериканців: Павло Ескобар та три брати Очоа. Всі вони — ватажки наркоіндустрії «Медельїнської картелі». І то не менш чотирьох «братів» наркоторговців сидять у тюрмі, це не зважає на колосальні величини багатствами: Ескобар має 2,5 мільярда доларів, брати Очоа — таку ж суму, але на трох.

А тим часом їхній коментар «Картели Калі наступали на л'яни». «Форбс» відмітив зростання на його напій, які оцінюються в 1,5 мільярда доларів.

Ці імперія вже монітропосе близько 80 відсотків «чорного ризику» наркоторгів у США та 90 відсотків — у Європі. Потиненню зовоується нею і японській компанії. До того ж, на думку спеціалістів, «Картели» дадо більше шогит. Він, зокрема, монітропосе кілька банків, має 28 радіостанцій та футбольну команду.

АРХІТЕКТУРА ЗА
ФОРМУЛОЮ «1+7»

Виявляється, що Великий Китайський мур — не єдина подібна історична споруда. За повідомленням газети «Нью-Йорк таймс», у КНР нараховується ще сім малих, але все ж таки великих мурів. Їх довжина варіюється від семи кілометрів до 200. Деякі було сполучено ще майже 2,5 тисячоп'яти метрів.

Діж цімн стінням є велика несконечність: навіть, що з космосу необозначеною околом можна побачити лише один аркітектурний ряд згорілий Китайський мур дозжогоно брн. зьмо п'ять тисяч кілометрів.

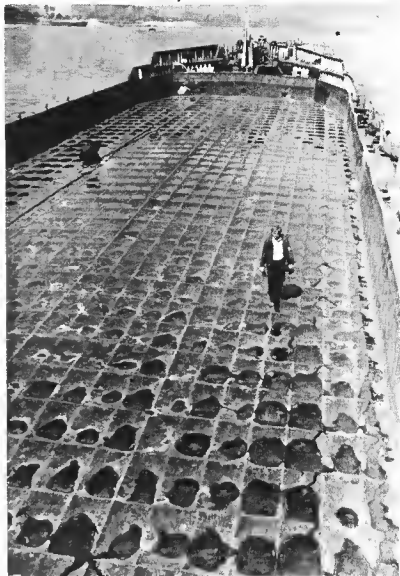
Погляд

СВІДОК ІСТОРІЇ

Десятирічний вантажний корабель типу «Фріде» стоїть на причалі неподалік Ростоцького морського порту. Багато разів металургійні фірми пропонували за його членинуву суму музеєві корабельбудування. Але його керівництво твердо дотримувалося думки, що цей експонат не просто металобар, а історична цінність.

Фото ТАРС.

РІЧКОВИЙ ТРУДЯГА

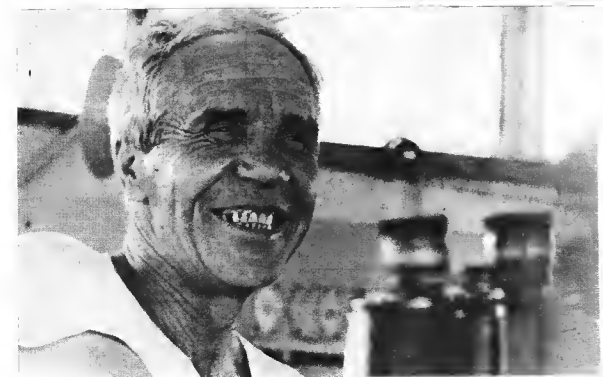
Сотні вантажних теплоходів борознять найважливішу водну артерію України — Дніпро. Вони перевозять різноманітні

будівельні матеріали, контейнери, аутипла, ліс.

Один з річкових трудяг — теплохід «Казатин». У зліці з баржою-пристаємю він доставля за райс з Києва в Запоріжжя 4100 тонн наварчнта. У заорчнтт пучт, теплохїд завантажна понад 4000 тонн аутипла для теплової електростанції в Трипіллі.

На зйомках: капїтан «Казатина» Ігор Коранка (горі); змінний капїтан Михайло Сардюн (зліва) і моторнст-стерновий Микола Грива; механїк Валерїя Карана; теплохїд «Казатин» у рейсі.

Фото Анатолія ПІДДУБНОГО.
(Укрїнформ).

ЧИТАЧІ — ПРО ТРИ СЕРПНЕВІ ДНІ

У серії все наше суспільство розділили на дві частини велетенські баринади. По одні їх бін — ті, що раніше були готові, тож одразу зорієнтувалися й підтримали пучність. З протилежної — хто збентежився, засумнівався, чекав, і ті, що невдоволи оцінили ситуацію, зайняли оборону й пішли в наступ.

Тан мені бачиться розклад сил, театр подій. Я гостро це відчув. Не полишає мене це відчуття й зараз. Бо ж світогляд, життєва орієнтація не міняються за кілька днів. У деякого не міняються й до останнього подиху.

На ціл оздобував наштуктурю, ні мене листів про ті страши сервісний діл. У відносності з цим, смілина иринуна тих, хто не виступили вчасно про порушення законотичних, то їх підтримав. Листів на підтримку, захист нашої радничої мисли не було й немає закусити. Це позиція? Ні, це зміна одягу, страх перед розпалом. А свідомість? Переконавання, який стан залишилися в значній частині наших співвітчизників. І дуби утримувалися самозахищений комітет, і комітети буну, хоч з перелюпленням іривцями, які з загиснутими іривцями — свідомі листів буну б. Валу, то хоч хабів на Конституцію, законів, цивільної, мабуть, Голосне, іривки кобаси й іривка в магазині буну — одразу, завтра і досталь, а там — хоч трава не росте.

Давайте будемо мужніми, говорити чесно й відверто. Давайте сперечатись, дискутувати, з'ясовувати позиції, виробляти єдину спільну мету — жити в мирі і злагоді, поважаючи один одного, протидіяти судження. Давайте наблизити достаток і благополуччя сучасними методами, а не минулими, кривавими.

Дуже недовіжливо слухаю
я сьогоднішніх героїв, що за
суджують нерішучих і не
сміливих, що відразу не по
бігли на барикади. Згадаймо
краще таи, якні охопив нас
Він у цьому листі.

«...У дні, коли ретрогради, пересичені являю, зробиши спробу державного левороту, маю бути, кожний громадянин України лезеши почитати страху і душавної гірноти. Страх за майбутнє своїх дітей, за державність України, яна левяд танінами хунти була б подібна до черепахи без панцира...».

(А БУНЧУК Олесі).

Був такий стан? Був. Не було його хіба що в тих, хто вже зайняв позицію з іншого боку барикади. Ті, мабуть, раділи, приховуючи задоволення. Їхніх думок, почуттів ми не знаємо. Нагадую, таких листів не було й немає.

Враження представників
супротивної хунті сторони у
листі **В. ГОЛОСОВОЇ** з се-
лища Димер Київської обла-
сті: «Страшно за те, що зра-
дники демократії займають
верхівки алади... Я ожила, я
плачу від радості — наш
президент живий...».

Уже осмислену думку співзвучну із загальновідомою оцінкою путчі, знаходжу в листах оцх двох авторів

П. УКРАЇНЕЦЬ з Черкас
«Захоплення влади в Москві
19 серпня — це яовно органі-
зований сьектанськ ЦН КПРС
КДБ, МВС Союзу і армії, спря-
мований проти демократичних
партій і організацій, проти на-
роду з метою збереження цент-

обійняти про благоустрій на-
родів нас не обдурять, і ніякого
прогресу не можна дочекатися,
як знищивши їхні панівні ста-
новниці. Бо рабська праця ні-
коли не була й не буде про-
дунтливою. З такою владою на-
род бундує борючись всіма до-
ступними йому засобами.

А. ЛУЦІВ з села Лапшин
Тернопільської області:

«Перизьна номуна існувала 72 дні. А історія вприсні сторінку, що язаво-пуго-ірмочінає існувала три дні. За цей час вистигло видати кілька страшних сталінських указів і жити в столиці ніяма чоловік. Це свідчать про те, що в делних керівників і сьогодні в душі нехайність до народу, до правди. До демонстратів. Вони три дні поглулялись над демонстрацією, над народом. І згнані брауно перед усім світом. Вони заслуговують, дожизняття».

ПАРТОКРАТИ ВЗЯЛИ ПІД КОЗИРОК

Окрім Москви, події перелому не встигли розгорнутися. Про схвалення дій самозваного комітету, підтримку його свідчать переважні слова — усні виступи, записки в засобах масової інформації.

Про підтримку заколотни-
ків Новгород-Сіверським рай-
оном Компартії України
Чернігівської області повідо-
мив В. ПЕРОВСЬКИЙ.

І. ЩЕРБИНА з Білозерська Херсонської області надіслав місцеву газету «Придніпровська збірка» за 21 серпня, в якій було надруковано інтерв'ю депутата обласної Ради народних депутатів першого секретаря Білозерського райкому компартії О. Ласкавого. Той давав навіяну звичку: «...одним з найважливіших завдань партійних комітетів є сприяння державним комітетів по надзвичайному стану в СРСР...».

В. САВЧЕНКО з Дніпропетровська надіслав вірлику газети «Дніпро вечірній», де були надруковані повідомлення про центр облікового кому про створення штабу при облішковому, який цілдобово вивчає ситуацію області. І про наряді, які відбулася в місьвишвиконкомі. Автор просить дати йому чрез газету відповідь, з якою метою створювалися подібні штаби, чому вони зазнавалися цілоселення «спокоіно, без емоцій» сприяли повідомлення про створення комітету по кадішчавчому стану його перші документи.

Шановний В. Савченко (імені й по батькові не вказано), ви знаєте, що арешт

Відгомін

ту, ведеться слідство. Матеріали його передано в суд, який і дасть відповідну оцінку створенню й діяльності цих штабів при закордонних органах влади.

Наш читач з Полтави **І. ЛОВОДА** повідомив про листи полтавських генералів-депутатів у газеті «Комсомолец Полтавщини», які закликали підтримати путч.

І «ГОЛОС...» НЕ ВТРИМАВСЯ

М. СЕЛИВАНОВ з селища Желанне Донецької області, **І. ЛІСНИЙ** з Конотопської області, **І. НАУМЯК** з селища Делятин Івано-Франківської області та інші висловлюють невдоволення тим, що і парламентська газета «Голос України» надрукувала документ «Славянозвісного» комітету.

Що можна сказати на це? Виправдовуватися? Марні. Давайте краще спокійно поміркуємо.

Всі почесні, найважливіші документи друкуються в перших (візантих) чи, як внахот, на других сторінках газет. Це правильно і вимога «Голос України» має інший формат. Всю першу сторінку, як правило, займає фотознімок (і який?! — дивіться на нього уважно: об'єктом зображення стає

ність (Тригора) друкується виступ Голови Верховної Ради Української РСР (тоді ще була така назва) Л. Кравчука по українському телебаченню 19 серпня. Матеріали ж надані цього комітету — аж у кінці третьої сторінки, після офіційних повідомлень про роботу Президії Верховної Ради УРСР, про святкування Дня Повітряного Флоту. Решта матеріалів комітету — на шостій і сьомій сторінках, чим неоднозначно надано їм другорядного значення, висловлено ставлення редакції до них, аж до тільки інформаційних.

Снажете, треба було взагалі не друкувати їх? А що ви, шановні читачі, подумали б тоді? І що сказали б ті читачі, хто передплачує одну нашу газету?

По-друге, 19 і навіть 20 серпня газета не мала жодного листа (принесеного), жодної телеграмни читав, звернень депутатів усіх рівнів про невизнання створеного комітету. Окрім виступів Л. Кравчука, редакція була один на один у тій ситуації перед загрозливою темнотою.

Слід додати до сказаного й те, що на сторінках газети не було жодного слова на підтримку самозваного номіну, схвалення його дій.

І все ж редакція зробила висновок для себе. У подібних ситуаціях треба добряче думати. Але спокійно, без покwapливості приймати рішення.

ДЕМОКРАТИ ДІЯЛИ РІШУЧІШЕ

Член соціал-демократичної партії України І. ЖИТНИЙ з Борисполя Київської області приніс до редакції своє письмове розповідь про те, як «на шлях опору авантюристичним політикам» став місцеві осередки Руху, републіканської соціал-демократичної та народно-демократичної партій

[illegible]

Після цього в 1. Житинка внікши закономірні запитання: «Чому офіційна ставлення новостворених партій, якщо нові президенти, то в усьому разі припинює?» Чому ставляється численні першою у справі їх реєстрації, адже після останніх днів довели, вони зовсім не протиняють конституційної державності?».

М. ЧОЛКАН з села Білче-Золоте Тернопільської області разом з листом надіслав листок газети «За волю України» (народний часопис).

ніс Львівської області Радою народних депутатів) за 20 серпня ч. р. На перший термін гасити газети поруч з текстом виступу Л. Кравчука по республиканському району в телебачення 19 серпня надруковано звернення керівника області до народних депутатів до населення Львівщини, звернення комітету громадянської згоди Львівщини до мешканців Львівської області та всіх громадян, звернення проводу Львівської крайової організації Народного Руху України. Вони висловлювали протест проти насильницьких дій групи антиконституційного державного перевороту, закликали населення не піддаватися на провокації, які можуть бути використані для застосування зброї проти нього.

ВИСНОВКИ І ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

«Всі люди переманюлися, хто чому постійно непомітно навінавджується, хто чому дає вразливу до натавстоу, хто чому творить і творить беззастогонно та витягує ситуації з неможливості в неможливі злодійства, хто справжній злодій».

Усім яким, що вима повністю лягас на заможності систем ревенції злочинного керівництва КПРС, свідатівств, називає ірадіа і нагородоухапу, спікухляти людським долям, сім-боніжним дямонізм, сабодажі, прохвля, нонмартіних керівістів та їхніх прислужниківів правоохоронних органів, узурапаторів справедливості, присті-суванце до всіх подій.

(П. ВІВАЧАРСЬКИЙ, Тернопіль).

В. ТЕРАВСЬКИЙ з Арци Одеської області застерігає: «Я цей раз реаніції не бачив. Але це не означає, що не буде ще спроб її здійснити. Арештовано тільки двох членів з усієї групи, вся їхня сім'я вільна. Отже, існує загроза нових пошуків».

Нещодавно на позачерговій сесії Верховної Ради СРСР кілька днів шило гостра розмова про причини, що зумовили здійснення перевороту, шилося про заходи щодо упередження цих подій майбутнього. Остаточну оцінку становищу, що склалося в країні у берні, дають притий, позачерговий з'їзд народних депутатів СРСР і комісія, створена союзним парламентом. Чи буде враховано урок, чи уникнемо ми подібного? Поживмо — побачимо. А найважливіше, на «болоцше для всіх нас сьогодні: як ми зникнемо завітаним ми будемо!

Огляд листів з деякими
коментарями підготував
Янів ГАЛЬЧЕНКО,
редантор відділу листів
і соціологічної інформа-
ції.

ПЕРІОД — І ТАКІ ЖІ СПЕКУЛИ

РОЗДУМИ ВІЛЯ ОРКЕСТРОВОЇ ЯМИ

Повняний маестро, підпершачи долонею борідку, перш ніж заговорити, згодом віддасть волю почуттям.

«...Побувавши в театрі в Києві, де я чую оперу в справжньому розумінні цього слова, я більш ніж бадьоро відчув те габітне ставовище, в яке ставити російське маюче мистецтво адепта італійської опери, що знала собі тепле гніздечко в Москві». (П. І. Чайковський).

Не про справу давно минувших днів хочу говорити. Час їм, як мовляло, судити. Цікавить інше: висока оцінка київської опери самим П. І. Чайковським 1874-го року, після відвідань «Трубадура» та «Спаричка».

Паризький мимовільно асоціюється з Туром, Ленінградом — з Ерикатаєм, Київ — з Червоною доріжкою та собором святої Софії і т. д. А в очі київської мистецької географії, де домінує дух світової високої недоскопленості.

А що з київською оперою? Чи впродовж вічності б'є у вуха ідилія, занята на вік до неї некінцею сезону? Іван Гамкало, провідний диригент театру, народний артист УРСР, поведуватиме спокійно, але мимовільно тривожні нотки вкрадуться до його розмови. Поки бесідує, він неспокійно востаннє підстроює інструменти. Діригент загальною палькою — і зал загальною величю зупиняє. Починаючи вілкі мисли в оркестрі.

— Вакансії? — запитує співрозмовника. Зацікавлено. Типове явище. Не в Україні немає жодного ансамблевого оркестру.

— І раптом так було?

— Траплялося нескілко. Але тепер багато музикантів як в Італії, і продовжують вийти за кордон. Перевантажено на кордоні. Не бачимо навантажувачів, не традиційних охві та хвіл, як це, мовляло, так воно виходило, де ж почути патріотизму? Вийшли, контракти з мистецтвом світі — дивне нормальне. Вільше того, воно не необхідне. Без тихів халява не відбувається, не зможабажити, синтез мистецтва. Іскра до іскри — одержуємо вогонь.

Але ж це випадки... Чи повернутись коли-небудь музиканти на Україну? Та й що ж, власне, руху їхнім напрямом — поділи в світ ідиш чіт? — Можливість по-людськи жити?

На жаль, так. Ного не допало, кому не застрів він у зубах, цей наш горезніший побут. Припра да, Але не дає спокою думи на перше, як не воно вийшло, що свого часу українці досягли високого рівня в музичному мистецтві. Це досягнення створювали національні театри, календар викликає свою виключаюча школа. Шопарова, бракувало їй високопрофесійних музикантів. Тоді ж Україну запросили відомі киргизські світові рівня Шевченко, Суна, Алоза. Тодішні керівники календар одиного з ознак цивілізованої нації — рівень класичних вишуканих мистецтв, які сиділи в Європі: там, де мистецтво, там, символічно. Своєю метою воно досягло.

Нині інституції київської опери в різних країнах світу мають повні аналіти. В нас є можливість високоякісно школу цей вай мистецтва, зокрема, створити реєстраційну службу європейського рівня. А процес розпочався зааротний — наші таланити поди-

шають рідну землю і роуток, дамають їй пошани. Це чудово, що кінці професійнальний рівень дозволяє грати в престижних оркестрах Західної Європи та Америки. У нас, будино мислені, їх подіювати мушину їм слід.

Але кому «там», а не «тут»? Ось у цьому проблема.

Згадаю про дореволюційний період не випадково. Не ідеалізую той час. Проте за мовчатию людини починаю не можна. Прих недооцінювати тодішні глибинні розуміння культури. Опера ж бо не своєрідний ставко, зразок найвищою послання музичної ї співу. Опера — наче свято зодотих обиває безбратного мистецького ладу.

Звичайно, часи замішували, і, іншим стає культурний, інтелектуальний рівень людей, особливо тих, хто бляв роуток, а не мовляло, вельми мали за честь відвідати оперу. Мав своє, мого, казати, тверде місце в Україні, переважно вдовольняючи особисті естетичні потреби, футболон.

Не хотілося б заводити мого, ву про грощі. Але спонукала одна деталь. Нещодавно чув на радіо, як мовляло, «Камізіа» — моложавоу побилою оголошати страй, адже їхня зарплата не становить 2000 карбованців на місяць. Пашти їм одержувати хоч у нас чим втрое більше. Мова не про них. Просто чомусь такий для оркестрової ями, подумавши, у концертній дравою — 750 карбованців, у музикантів останніх п'ятих струнної групи — 300. До чого тут розробка в Києві мого, де доводилося стати. А скільки ж місяць роуток, необхідно факцією, щоб віднести в оркестрову колективі стодолічної опери? Та й як кожному під скалу чи «баранка»?

Знову повторюю: воли тільки для порівняння. Мого про інше. Про статус оперних виконавців у республіці. Адже кожен, як і зрештою, всі слугувати муз, і досі сервіс останніх скрипок суспільного життя. Виростає з цього ставовища ой як важко.

Не хочеться спрощувати питання: будуть, мовляло, гроші — буде й мистецтво. Як би ж то так. Тоді б усілякими рухами та починанням на кітаті «Нахалів», в коорді зависає, зрештою, швидко поліпшити ставовище. Та й, впрешті, ті нещасні гроші в умовах, коли нічого ко не вийде, не вийде.

Вкладати державоу коштів на культуру «в цілому» не дасть вагомих результатів. А сформувати рух на вільні спроби зрозуміти культуру самоконтинуо не призведе до бажаних наслідків.

Для відновлення прекрасного треба чітко усвідомити, що культура, як один з феноменів людства, складається з трьох елементів, часто нерівних за духовною насиченістю. Огульне фінансування цієї делікатної сфери не може породити ніякого артілізму в мистецтві. Відплата кошти, очевидно, слід під шось конкретне. Це викликає певної пресійної програми. При цьому, слід відірвати показувати від преткнистости. Ідеологізація, вай адиті рапніше чи пізніше відірвати ймовірно неможливо. Опера ж є сиринді преткнистою справою кожною цивілізованого народу. Бо вона

— згусток культури, який не заварити ударними методами за числі, примхи. Театр, та й мистецтво взагалі, виникають за і наявності преткнистости, хоч це й невідомий компонент, а зі створенням колективної з відповідним світобаченням, світобаченням, умінням реалізувати свій естетичний ідеал. Довговиче, красиве не терять суті, для їх створення потрібна велика робота душі і серця. Штучним підгодуванням, авралами спрали не зарадиш.

Хіба не каз підтверджувати бататорні спроби держав командоу підтримати культуру?

Покляння високого мистецтва спонукати людей до самопідняння ї навіть до самоусвідомлення. Культура тому і є формою осмислення буття окремої нації, народом. Чи не про це свідчать багато античні мистецтва?

Можуть заперечити: в Давній Греції чи Римській імперії існував рабовласницький лад, а високохудожній творчості, обслуговували непереможну групу мимовільно і спростувати мого, твердження. Але стверджувати одне: високе мистецтво не міняється під класовою лад, прекрасне за всіх умов прекрасним і залишається. У цьому його елітарність і беззастовицтво. Воно не вимирється карбованцем чи іншою грошовою одиницею, його не можна перевести на самофінансування.

Підтверджує це й тисячолітня історія мистецтва. Окремі громадяни, королівські двори, церква викладали мистецтво і мистецтво не зарали прібутку. Скоріше навпаки — відомі йшли на збитки заради поруху прекрасного, хорів, оркестрів. Мовляло, годі бути баластом, треба самим думати про себе. Однак не можна всіх — тільки аристократів і справді є чимало естрадних колективів, шоу-театрів, які мають широкую аудиторію і беззастовицтво чималою бутині. Та слід не забувати: мик класикою і маскультурою велика відстань. Оперу «Вийди Ігор» на стадіоні чи в палаці спорту не поста. Вийд. Тут своя специфіка, свій елітарність. Свій мистецтвий жанр.

Звернімося до міжнародного досвіду. Відомий усьому світові оперний театр Ла Скала цілковито перебрало на державному утриманні. Це дозволяє колективі мистецького закладу давати кілька опер на рік. Претер, що стають спокійними подіями в культурному житті країни та й без перешкоди, високого світу, злетіти з музично-вокальному мистецтві.

Звертаю на це особливу увагу. Головним мисленом у ставленні до мистецтв перди має буття країна. А в нас потім спокійно.

Думка не нова. Дехто усміхнеться крино: знову — дай, знову — проститують Рукую до держави. Бо це держава, загальнонаціональна на турбота.

Діє і музиканти танок не сидити славний руки. При нещодавно створений Всеукраїнський центр музичних дач, планується створити Асоціацію камерної та симфонічної музики. Її мета — захистити музикантів сцени,

забезпечити їм належні умови для існування.

Без диспропорційної програми поруху культури на державному рівні не обійтись. Як не почали роботи в суспільстві Вілорусії. Тамтешній парламент ухвалив рішення про віднілення трьох відсотків з національного прибутку на культуру. Приклад, вартий записання.

Наша психологія немов преречена на пошуки «об'єктивних причин». Нині не можна, ніяк не до танця і співу. То одна вілкі, то друга, то індустріалізація, то колективізація, то відомову. То «холода війна». Тепер від підготовки до переходу на ринкову економіку в умовах небувалої кризи. Ми всі стосуюмося до життя, а не живемо. Вєсь час чомоданий настрий: ось-ось підї. Але голубий вагон, сядемо і поїдемо. А він все не з'являється.

Час би і микати так психологію. Треба чітко виділяти її пріоритети. Культура серед них має посісти належне місце. Наявність про те, щоб прийняти Верховною Радою та Кабінетом міністрів народні анти мали чітко визначене юридичне підґрунтя.

— І це буде першим кроком для створення відповідного культурного середовища, — погоджується Іван Дикторський. — Можна, скажімо, виділити додатко на оркестр, побуудувати чудовий зал, але на концерт нікого не піде. Ми ж виконуємо ідеї пошуків руху музичної людєлі. Тому відірвання ка. дональноє має починатися з серйозної просвітницької роботи на вивальних закладах. Бо на духовному пугті мистецтво не прішнєтється, хоч як його не фінансує.

Без відповідного базису буди-ляти нормативний акт пріречений на невиконання.

А поки що ми «побуєлює» багатого співаків, починають викидати оркестрові музиканти. На очах усього українського театру, визнання Європою, і процес цей триває. І тамтешній порухуко мистецького закладу, духовний мей, не в спільних проханнях виділити копілку за загальноу культуру. Ура, парламент має передусім підтримати мистецтвий пердний республіки, аби не втрапили свого обличчя. І тільки після цього можна говорити про порухуко інших сфер культури.

...Не знаю, чи враження записалися б у Петра Ілліча Чайковського після інших відвідань Київського оперного театру. Лише неможливо, що улавлений чарівник зупинився на питаннях: чи Маестро, опери? — І тільки опери!

Володимир ТЕТЕРУК, спеціальний кореспондент «Голосу України»

ПОКЛОННЯННЯ ВИСОКОГО МИСТЕЦТВА — СПОНУКАТИ ЛЮДЕЙ ДО САМОПІЗНАННЯ ЧИ НАВІТЬ ДО САМОУСВІДОМЛЕННЯ. КУЛЬТУРА ТОМУ І Є ФОРМОЮ ОСМИСЛЕННЯ СЕНСУ БУТТЯ ПЕВНОЮ НАЦІЄЮ, НАРОДОМ, ЧИ НЕ ПРО ЦЕ СВИДЧИТЬ БОДЯЯ АНТИЧНЕ МИСТЕЦТВО? МОЖУТЬ ЗАПЕРЕЧИТИ: В ДАВНІЙ ГРЕЦІЇ ЧИ РИМСЬКІЙ ІМПЕРІЇ ІСНУВАВ РАБОВЛАСНИЦЬКИЙ ЛАД, А ВИСОКОХУДОЖНІ ТВОРИ, МОВЛЯЛО, ОБСЛУГОВУВАЛИ НЕВЕДІЛКУ ГРУПУ МОЖНО ВЛАДЦІВ. НЕ СПРАТУВАТИМУ ЦЕ ТЕРВЕРЖЕННЯ. АЛЕ СТВЕРДЖУВАТИМУ ОДНЕ: ВІЗРІЩЕВЕ МИСТЕЦТВО НЕ МІКСТУЄТЬСЯ ПІД КЛАСОВІ ТЕОРІЇ, ПРЕКРАСНЕ ЗА ВСІХ УМОВ, ПРЕКРАСНИМ І ЗАЛИШАЄТЬСЯ. У ЦЬОМУ ЙОГО ЕЛІТАРНІСТЬ І... БЕЗЗАХІСНІСТЬ. ВОНО НЕ ВИМИРЮЄТЬСЯ КАРБОВАНЦЕМ ЧИ ІНШОЮ ГРОШОВОЮ ОДИННИЦЕЮ, ЙОГО НЕ МОЖНА ПЕРЕВОДИТИ НА САМОФІНАНСУВАННЯ.

Цей матеріал був підготовлений до друку ще перед тим, як Верховна Рада України прийняла Закон «Про систему оподаткування». Проте положення статті доктор економічних наук О. Васинка залишаються актуальними й нині — бо не всі його положення було враховано у законі, бо сьогодні читачеві надозволяється зрозуміти механізм дії податкової системи, її цілі та принципи. Це — актуальності набувають пропозиції автора щодо співіснування податкових систем держав-республік, їх координації та обов'язків і прав Центру. Отже, читайте, розмірковуюйте, пишіть.

ДВІ ТЕМПЕРАТУРИ

ПОДАТКИ в людському суспільстві існують майже п'ять століть, але немає для людини більш гнітючої процедури, як їх сплата. Великі подати — це завжди неминучі злиди, занепад господарства, шлях до катастрофи і людської дегенерції. Там, де вони є, не може бути мови про свободу і людську гідність, творчу працю і забезпечене майбутнє. Великі подати були причиною багатьох соціальних конфліктів, нирополітичних війн, занепаду цілих цивілізацій.

Великі подати не можуть бути нічим виправдані. Вони свідчать тільки про те, що держава втратила своє господарство, неадекватно, робить якісь нерозумні і несправдані витрати, нехтує інтересами своїх громадян, байдужа до них. Подати — це темна сторона господарського організму. І якщо вона висока, а таким показником може бути питома вага податків у доходах народу, то крах організму неминучий. Є одна співність між організамою людини і економічним організамою. Нормальна температура в них однакова.

За рівень випереджувального зростання податків життєвий рівень робітників і службовців знизався на 21 відсоток. Аналіз співвідношення фонду оплати праці і зарплатної суми сплачуваних населенням податків у цілому по народному господарству держави республік свідчить, що на сьогодні близько 60 відсотків заробітку працюючого зтрачується в бюджет у формі податків. Це один з найвищих рівнів оподаткування доходів трудової людини в світі.

Питання свідчить, що в більшості європейських держав подати успішно виконують роль економічного знаку, відображають справедливість та активізують господарського життя.

Якщо проаналізувати прагматичну побудову податкової системи у ряді країн Західної Європи і ознайомитися з науковими розробками європейських економістів від Мірра і Адама Сміта до сьогоденного часу, то основні принципи побудови податкової системи республік можна сформулювати так:

1. Сума сплаченого податку завжди повинна дорівнювати вартості одержуваних від держави благ і послуг. Усі подати повинні мати чітке призначення, тобто конкретний вид витрат у бюджеті, куди вони будуть направлені. Засоби, що отримують від держави, повинні бути використані на покращення життя громадян. Норми сплачених ними податків. Нові подати вводяться тільки для покращення відповіді витрат, а не на ліквідацію бюджетного дефіциту;

2. Об'єкт оподаткування може бути тільки доход, а не джерело доходу і не вириток. Податок повинен бути пропорційним доходу. Прогресія оподаткування в залежності від зростання доходу повинна не перешкодити розумний оптимізм, що порівняє третини доходу;

3. умови оподаткування мають бути прості і зрозумілі платнику, податок повинен стигувати в зручний для платника час і сприяти новим методам. При цьому повинна враховуватися дешева стягування податків.

За дотримання цих принципів між урядом і платниками податку ведеться жорстока боротьба. Всякими способами стараться уникнути контролю за їх діями. Як результат, постійно вводяться особисті, майнові, досвідчені подати.

Правда, слід зауважити, що в податкових системах більшості країн особисті і майнові подати майже не вносять ніякого агу. Великого розповсюдження набули не прямі подати (їх ще називають прогресивними).

При оподаткуванні податок об'єкт оподаткування виступає не доход, а видаток. Тобто непрямі подати доводяться до платника тому, що його купує громадянин. Це найбільш несправедливі подати з економічної точки зору, вони скорочують витрати, а це веде до скорочення виробництва. Непрямі подати більш-менш терпимі, коли скорочують витрати на добробут народу. Але вони стають подвійним тягарем, коли добробут падає. І навіть країни, не втрачаючи прикладом непрямої податків був податок з обороту на

5 відсотків, або тан званій, президентський податок. Тому не дивно, що в існуючій економічній ситуації він викликає такі широкі незадоволення народу. Якщо дані йому однієї з урядових служб виробництва і добробуту населення, то вони будуть більше на шкідливі, ніж на портфель бюджету.

ЗАГЛЯДАЮЧИ В ІСТОРІЮ

ЗА МІНУЛИХ сімдесять років нагромаджено великий досвід стягнення на податки у нашої держави. Цей досвід потребує глибокого осмислення хоч би для того, щоб відшукати все негативне, якого не мало.

На шляху до Нютона більшовицька партія і її лідери добре розуміли негативне ставлення трудового люду до податків, і наспереди не імпортували. Тому в рішеннях дореволюційних з'їздів, у працях її вождів, у тому чис-

Слід відзначити, що при величезній недовільності держави від більшості політичній орієнтації дуже хочало використовувати цю форму оповіщення нації. Їх прийоми любили туди жакі непрямої податки, як простота вирахування платежів і частота надходження у бюджет.

Податковий татар був величезним і зараз навіть не піддається більш-менш реальній критиці. Наприкінці громадянської війни в Україні була в страшенному економічному занепаді. Все це полегшувало з'ясування, але в'язувалося з економікою, що занепад був зв'язаний з нерозумною, хижацькою податковою політикою, яку ні в якій мірі зрозуміти не можна.

Але це ще не найстрашніше. Страшніше те, що практична

лі Леніна, наголошувалося на повному зломі іспадкової податкової системи і перенесенні податкового тягара на буржуазію.

Ці програми цілі мали пригнати силу і спричинили скільки більшої частини населення. Тут потрібно врахувати, що податкова система виступала на асиміляцію і державних монополій. Прибутовою податку не існувало. Фінансові трудові ресурси вносили в бюджет, то податок з надприбутків торговельно-промислових підприємств. Проте їх стягнення було відкладено.

Після Жовтневої революції більшовицький уряд добувся стягнення всіх податків, що діяли при Тимчасовому уряді. Крім цього, були введені в дію пригнати царським урядом податки на прибуток, податок з обороту, податок з надприбутків торговельно-промислових підприємств. Проте їх стягнення було відкладено.

Після Жовтневої революції більшовицький уряд добувся стягнення всіх податків, що діяли при Тимчасовому уряді. Крім цього, були введені в дію пригнати царським урядом податки на прибуток, податок з обороту, податок з надприбутків торговельно-промислових підприємств. Проте їх стягнення було відкладено.

Контрбуриці вносилися як центральним урядом, так і місцевими органами. При цьому без будь-яких економічних і юридичних об'єктивностей. Ширшало коло платників, притягуючи до податку за будь-якого сксування пільг і оподаткування власників мали підприємств і осіб, що займалися особистими промислами. Прибутовий податок поширювався на сільських жителів. У другій половині 1918 року був введені адміністративний податок, який революційний податок, а також натуральний податок з сільських господарств, який ряд акцизів і податків.

С підстави стверджувати, що метод введення нових податків без достатнього обґрунтування зберігався до наших днів. Промисловість і сільське господарство не втрачаючи прикладом непрямої податків був податок з обороту на

рахунок цін, і в разі економічного місця, колишній догма, що зрозуміти не можна. Слід відзначити, що при величезній недовільності держави від більшості політичній орієнтації дуже хочало використовувати цю форму оповіщення нації. Їх прийоми любили туди жакі непрямої податки, як простота вирахування платежів і частота надходження у бюджет.

Податковий татар був величезним і зараз навіть не піддається більш-менш реальній критиці. Наприкінці громадянської війни в Україні була в страшенному економічному занепаді. Все це полегшувало з'ясування, але в'язувалося з економікою, що занепад був зв'язаний з нерозумною, хижацькою податковою політикою, яку ні в якій мірі зрозуміти не можна.

Але це ще не найстрашніше. Страшніше те, що практична

РІВЕНЬ ОПОДАТКУВАННЯ У РЕСПУБЛІЦІ — ГО

стягування податків у післявоєнний період, колишній догма, що зрозуміти не можна. Слід відзначити, що при величезній недовільності держави від більшості політичній орієнтації дуже хочало використовувати цю форму оповіщення нації. Їх прийоми любили туди жакі непрямої податки, як простота вирахування платежів і частота надходження у бюджет.

Велика кількість різних платежів утруднювала їх обчислення і стягнення. Тому всі акцизи були об'єднані в один універсальний акциз, який став мажоритарним акцизом з обороту. Проте офіційна пропаганда, а слідом за нею і наука, стали називати цю форму соціалістичної податкової політики. До нагромадження же він ніякого відношення не має. Нагромадження в господарстві ві-

науку, освіту, забезпечення їсти. Але більшість карбованців селянина в со-
бабо 41 копій-
рванця. Та
яєсків не мо-
вправданують
що змінені
міждосин і
ном. Так, при-
от ста пов-
в міс
редано в рес-
может пода-
транспорту.
на Рада рес-
рішення.
овувати д
жесту респуб-
обороту д
дотації на ви-
дзначити, щ
блїня ІО від
використан
цілі. Можна
кошти йдуть
народного
в першу чер
ризніз в ці

необхідно також за рахунок зменшення непрямих податків ввести податок на немале майно, на операції з цими паперами, на землі в містах. Проте основна частина всіх розрахунків, наведених вище, задовільна до того, що запровадження цього

3 місяці події

ІОАНН ПАВЛО II:

«НЕОБХІДНЕ СЛІВЖИТТЯ У МИРІ...»

В Угорщині перебував глава римсько-католицької церкви Іоанн Павло II. Цього року він заявив, що приїхав у країну не лише для участі в релігійних заходах, а й для того, щоб інколимо укріпити розкриті підвалини християнського світогляду.

Однією з центральних подій п'ятиденного перебування Іоанна Павла II в Угорщині стала участь в урочистій літургії в селі Марі-Повча — місці масового рало, минавша християн.

Папа прибув у Марі-Повчу на вертольоті. Зі сталою, де він приземлився, глава римсько-католицької церкви на спеціальному «папамобілі» обїхав вірників, понад 200 тисяч яких з різних країн Європи збиралися на обладнанню поблизу храму полі. Іоанн Павло II разом з місцевими та священнослужителями сусідніх країн провів тут урочисту літургію.

Папа палко вітав серед численних прохань послання України, Словаччини, Румунії та інших країн. Хвалячи оплески викликало те, що звертався він до них їхньою рідною мовою. Звертаючись до

українців, Іоанн Павло II, зокрема, сказав:

«Дорогі! Ваша віра, яку ви виявили світові протягом десятих років, приймачи навіть переслідування, тиждень дискримінації, підтверджує християнські переконання, згідно з якими віра і християнство не можуть бути знищені. Отже, іскри нашої щоденної співдружності правдивих християн продовжують таку у змінених обставинах.

Тепер необхідним є співжиття у мирі з усіма християнами та людьми доброї волі. Хай Богородиця з Марі-Повч за який заступається за вас.

Сердечні вітання анували окремо на адресу закарпатських вірників, яких прибуло сюди понад 16 тисяч, особливо до епископа Мукачівського греко-католицької єпархії Івана Семедія та його помічника Івана Маргари́та та Росина Голубева.

Велика ніжність, яку закарпатці плекають спільно з угорським народом, — наголосив Папа Римський, хай і наділя з'являю вас на дорож міру та спільного християнського спадку.

Вітання Іоанна Павла II прозвучали також угорсь-

кою, словачською, польською, румунською, італійською мовами. Представники місцевих єпархій та сусідніх країн передали главі римсько-католицької церкви пам'ятні дарунки. Від імені закарпатських вірників подарунок Благочинню Папи роботу відомого живописця Михайла Іванюка. Це різьба по дереву, де зображено закарпатських греко-католицьких єпископів Ромулу та Хіру які загинули мученицькою смертю за віру.

Після урочистої літургії, центральною темою якої були проповіді про Марію, сім'ю, любов, Іоанн Павло II оглянув Повчанський Церкву. Споруджена ще в XV столітті, вона кілька разів перебувала під владою росіян. Мик іншим, активну участь в її побудові, причому за власної кошти, взяв Мукачівський апостольський вікарій, глава наслідників чеської Церкви. Повч духовно обслуговували прован. Цю справу продовжили Мукачівський єпископ Олаховський, Еугеніусий розпис храму виконали країнці Закарпатської країни Йосиф Бонішай та Еммануїл Петрашовський.

Вільні деталімо оцінку події Папи було дано фотодіями, але вже тепер можна зробити висновок, що головна мета його візиту — моральна підтримка заново відбудовуваного у державі Східної Європи католицьких обшарів, приналежних до різних віровіровіддань, націй, країн на основі християнської любові, повернення до загальнолюдських цінностей.

Микола ГОРВАТ,
головний кореспондент
«Голосу України».

Ужгород. Марі-Повча
Беребенен Ужгород.

Катехізисна школа

ОЦЕНКА МОЛИТВА

Цього нам, що єсн на небесах! Нехай святиться ім'я твоє, нехай приїде царство твоє, нехай буде воля твою, як на небі, так і на землі. Хай не буде цього насущного дай нам сьогодні і прости нам провини наші, як і ми прощемо винуватцям нашим. І не вводи нас у випробування, але виводи нас від лукавого. Бо твоє є царство, і сила, і слава нехай, Амінь.

ЗАПОВІДІ БОЖІ

1. Хай не буде тобі інших богів переді Мною.
2. Не роби собі подобні Бога.
3. Не признай імені Господа Бога твого даремно.
4. Пам'ятай день суботний (надильний), щоб святити його.
5. Шануй свого батька та матір свою.
6. Не вбивай.
7. Не чини перелюбу.
8. Не кради.
9. Не свідчи неправду на свого ближнього.
10. Не задрж.

ЯК ПОВІДІТИСЯ В ХРАМІ

Щодо зовнішнього вигляду, то ми мусимо бути чистими, щоб не принижувати святості місця. Недопустимо оголювати коліна та ноги навіть коліна, а також плечі. Не можна одягати до храму короткі спідниці, короті шорти. Не вводити зброю до храму, ані вбирати з одягу футболки з великим анімізом та інших брелочків, що не прикрашають плечей. Сандали або босоніжки краще взяти на шкерегата або голішми.

Немає бути чистоти в одязі, свідомі і не дуже скромні.

Чоловіки, підходячи до вівтаря храму, мусять знати головні убори, а жінки — покрити голову. Незадоволюючі не задоволює ані яку голову у храмі не покритують. Зайшовши до храму, необхідно «креститися» (пошукати) його посеред церкви. Ні в жоду разі не можна цього робити з неформальними губами.

Входячи до храму, слід пам'ятати, що храм є Дім Божий. Тому найперше треба пригнітати. У будні — трічі до землі, а у свята — трічі вгору, моліться: «Боже, очисти мене гіршого і помилуй мене».

Приходячи до храму треба до початку богослужіння. Але якщо заповнілись, заходять ти, хоч не зважаючи молитви ішми. Якщо бачиш, що в храмі відбувається обряд, зупинитися біля вівтаря дивитися лише до закінчення ідіти, на потреби вна місці. Вітатися із знайомими, сіла мовчаннями, ні намагаючись нічого не говорити. Коли маєте на плечі сумку, опустіть її додолу. Не можна зводити руки за голову, тремити, плакати, одні одних або обійматися. Сидіти у правельному кріслі до закінчення тієї мисливщини та молитви.

Приходячи до храму, стоїть за ті повсякденно. Якщо дитя розплається, вінести його назавтра. Не підіймайтеся до вівтаря. Слова співавторі по шкерегатах про себе.

Зі старим звичком чоловіки мусять стояти у правій частині храму, а жінки — в лівій.

Колі повні не проходять священників з надіймою, мпо-ніться йому.

Підготував
Ірина ЖИЛЕНКО.

ІСТОРИЯ НАША

Сини Ного мали багато дітей, від яких і походять численні народи на Землі. В дні лекі дохристові часи більшість із них не визнавали єдиного справжнього Бога, а поклонялися ідолам. Люди рубали дерева і робили з них зображення бгів. Ідолов робили з каміня, срібла, золота, Бог бачив на небі, що люди виконували лжебогам, але він не знімає їх, бо Господь Ісус оцінює померлих за грихні всього людства.

Тоді Бог сказав: «Вибери собі одного чоловіка, навчу його любити мене і служити мені».

В одній країні жив чоловік на ім'я Авраам. Бог сказав йому: «Вийди із землі твоєї, від рілних твоїх і до рілних батька твого, до землі, яку я покажу тобі. Благословляю тебе і зливаю ім'я твоє». Авраам не знав, куди Бог казав йому йти, але він зібрався у путь, адже Бог йому так наказав. Авраам пішов, не знаючи куди йде, бо він не хотів іти перед Богом. Він був дружиною Сару, яка теж пішла з ним. Раба з нею йшла також віллі, норови, ісліючи. Спави очі у неї наметі.

Дорога петляла до високим гір, паробами, то через широкі річки. Нарешті, він приїхав до чудового краю, зарослого деревами, квітами, травою і зліллям. Це місце Бог вибрав для Авраама. Зва-

лося воно Хананом. Тут Авраам й оселився. Із скарби, яку купив, він зробив жертвогнін і приносив тварин у жертву Богові. Щодня Авраам не спав, бо люди, які оточували його, служили лжебогам. Бог благословив Авраама, а люди, що жили біля нього, заповідали йому зла.

Авраам і Сарра були вже досить похилого віку і не мали дітей. Одного разу вчоті. Бог сказав Авраамові: «Послухай на небо. Що ти бачиш? Небо рясніло зорями, і їх було так багато, що я підрахував несила. Бог сказав: «Ти матимеш багато дітей. Отже, наслідком багато дітей буде більше, ніж зірок на небі: вони будуть жити на землі. Хананський і нечестиві народи будуть ангенти з того краю». Того часу Авраам не був жодного сина, але він вірив, що Бог зробить те, що обіцяв.

Одного разу Авраам сидів у своєму наметі. Наблюдаясь полуденні Авраам побачив людей, що підходили до намету. Він поїхав до них на зустріч, виклавши їм і сказав до одного з молодорічків: «Проний, зайдіть до намету мого, і дозвольте мені принести трохи волі і обмити ноги ваші, і хліба, щоб змістити серця ваші». Тоді три молоді люди відповіли на Авраама.

Це були ангели. Під час

обіді один з них сказав: «Сарра матиє сина». Сарра чула слова ангелів і не могла повірити, що вона справді народить сина в такому віці. Але через рік справді народився син. Бог виконав обіцяно свою. Сини дали ім'я Ісаак.

Коли він виріс, то оселився з усією шатрою, окремо від батька. Авраам любив сина свого над усіх.

Одного разу Авраам випробував, чи любить його Авраам. Він сказав Авраамові: «Вбийши сина свого, якого ти любиш, і єдиного, якого ти любиш і принеши його в жертву на одній із гір, на яку я покажу тобі». Вакно Авраам мав бути зрадником, але він хотів виконати все, що йому Бог звелів. Він нарубав дров, поклав їх на вогнілля і наклавав дром своїм слугам, тн за ним. Узявши з собою Ісаака, Авраам вирушив до гори. Тн три дні йшов вчотирьох, напереді прийшов до високої гори. Тут Авраам сказав слугам своїм: «Він залишається тут з ісліслом, а я і син підемо туті виконати Богів заві». Він зняв дрова з вогнілля і поклав їх на плечі сина. Потім він узяв з собою вогнілля і пішов на гору з Ісааком. Ісаак не знав, що батько хоче принести його в жертву. На вершині Авраам узяв хмичин і зробив з нього жертвогнін, потім зняв дрова з плечей Ісаака і поклав на жертвогнін. Тепер

Ісаак зрозумів, що задував батько. Авраам застав руки і ноги синами мотузкою, якою були зв'язані дрова, і поклав Ісаака на жертвогнін. Ноги Авраам узяв знові ноги і підняв руку, щоб зарізати сина свого, він раптово почув голос: «Аврааме! Аврааме! Не клади руки твої на сина твого, бо тепер Бог каже: ти любиш його і не пошкодував сина свого єдиногонаженного».

Зі злого радістю роз'явив Авраам мотузку і як він радіє, що йому не потрібно було принести в жертву сина свого. Цей ж миті Авраам побачив позаду себе барана. Він пішов, узяв барана і приніс його в жертву Богові за сина Ісаака. Авраам щиро-сердцем дякував Богові за те, що він повернув йому сина.

Тоді ангел авраамові сказав: «Аврааме з небес і скаже: «Бог бачить і радіє, що ти не пошкодував свого сина, і тому Бог благословить і тебе, і твоїх нащадків твоїх, і оди з нащадків твоїх буде Спасителем усіх народів землі».

Про кого говорив ти ангел? Він говорив про Ісуса, що одного дня народиться на землі дитина, принесе людям спасіння і доведе їх до Царства Небесного.

(Далі буде).

Листи до друку підготував Юрій САЙ.